

Anna Wegenke

„JAK ROZMAWIAĆ Z DZIEĆMI O AIDS?”

cykl zajęć przeznaczony dla dzieci wychowania przedszkolnego

Temat cyklu zajęć: **Razem poprzez świat!**

Cele:

- zapoznanie z pojęciami: wirus HIV, choroba AIDS, odporność organizmu,
- kształtowanie postawy akceptacji, tolerancji i właściwego zachowania wobec innych,
- uświadomienie, w jaki sposób należy zachowywać się w kontaktach z osobami zakażonymi,
- uświadomienie, w jaki sposób zachować bezpieczeństwo, aby uniknąć choroby,
- wyjaśnienie co to jest symbol solidarności;

Metody:

- usamodzielniające: zabawowo-klasyczna, zabawowo-naśladowcza, bezpośredniej celowości ruchu,
- słowne: objaśnienia,
- oglądowe: przykładu,
- twórcze: elementy metody ruchu rozwijającego wg W. Sherborne, elementy pedagogiki zabawy;

Formy:

- indywidualna,
- w parach,
- grupowa,
- zbiorowa;

Przebieg zajęć:

Zajęcia podzielone są na pięć bloków tematycznych, każdy blok realizowany będzie w ramach jednodniowego bloku integralnego.

I BLOK – WIEDZA

1. Powitanie zabawą ruchowo – naśladowczą przy piosence „Gdy dobry humor masz”.

Gdy dobry humor masz, to zaklaszcz rękami, (3x)
Gdy dobry humor masz, to zabaw się z nami.

Gdy dobry humor masz, to zatup nogami, (3x)
Gdy dobry humor masz, to zabaw się z nami.

Gdy dobry humor masz, pstrykaj palcami, (3x)
Gdy dobry humor masz to zabaw się z nami.

Gdy dobry humor masz, to mrugaj oczami, (3x)
Gdy dobry humor masz, to zabaw się z nami.

Gdy dobry humor masz, to ruszaj uszami, (3x)
Gdy dobry humor masz, to zabaw się z nami.

2. Wprowadzenie w temat wierszem B. Szelągowskiej „Jacy jesteśmy”.

Ania ma zadarty nosek
I w policzkach dołki.
Bartek ma kręcone włosy
I oczy jak fiołki.

Zosia zawsze roztrzepana,
Ale uśmiechnięta.
Michał lubi słuchać bajek
– wszystkie je pamięta.

Paweł chudy jest jak patyk,
Obgryza paznokcie.
Marty zawsze pełno wszędzie,
Ciągłe zdziera łokcie.

Antek ciągle coś maluje –
Prawdziwy artysta.
Kasia gra na instrumentach
I chce być pianistką.

Chociaż każdy z nas jest inny,
Bardzo się lubimy.
Razem gramy w piłkę, w klasy,
Razem się bawimy.

3. Rysowanie kolegi lub koleżanki.

Dzieci dobierają się parami. Nauczyciel rozdaje każdej parze po dwa arkusze szarego papieru, na których dzieci obrysowują wzajemnie swoje sylwetki, a następnie dorysowują szczegóły, tj. włosy, uszy, oczy itd.

4. Zabawa grupowa „O kim mówię?”.

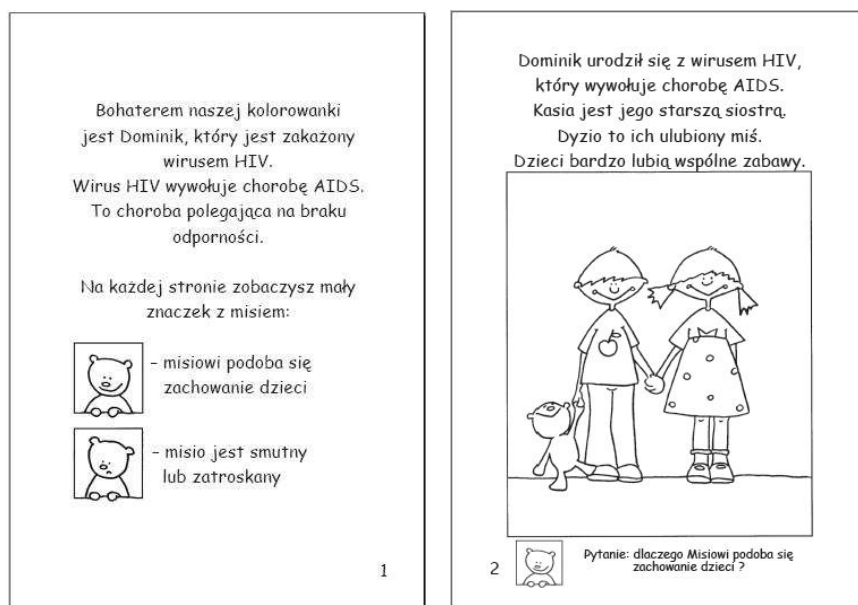
Dzieci siedzą w kole, na dywanie rozłożone są narysowane wcześniej portrety dzieci. Pierwsze wskazane przez nauczyciela dziecko mówi kilka szczegółów dotyczących wybranej osoby. Osoba, która rozpozna siebie szuka swojej sylwetki, a następnie opisuje inną osobę. Jeżeli błędnie rozpozna, wykonuje przysiad, skłon itp.

5. Przypomnienie fragmentu wiersza B. Szelągowskiej:

Chociaż każdy z nas jest inny,
Bardzo się lubimy.
Razem gramy w piłkę, w klasy.
Razem się bawimy.

oraz zorganizowanie wystawy prac na ścianach w różnych miejscach przedszkola, na znak przyjaźni i przynależności grupowej.

6. Zapoznanie dzieci z bohaterem kolorowanki „Zawsze razem” – Dominikiem (pokazanie dużej sylwetki chłopca), s. 2-3.

- Wyjaśnienie pojęć: wirus HIV, choroba AIDS, odporność organizmu;
- Przedstawienie bohaterów kolorowanki (Dominik – chłopiec, który urodził się z HIV, Kasia – starsza siostra Dominika, Znaczek: Miś Dyzio – ocena zachowania dzieci).

Pokolorować obrazek „Zawsze razem”, s. 2.

II BLOK – ŻYCIE

1. Zabawa „Powitanie ciałem”.

Dzieci poruszają się w rytm muzyki. Na przerwę w muzyce, partnerzy (dziecko – dziecko, za każdym razem inne) witają się w sposób podany przez nauczyciela:

witają się nasze głowy,
witają się nasze dłonie,
witają się nasze brzuchy,
witają się nasze plecy,
witają się nasze kolana,
witają się nasze stopy.

2. Rozmowa „Każdy jest inny”.

Nauczyciel zawiesza na tablicy zdjęcia ludzi, którzy się od siebie różnią. Rozmawia o indywidualnych cechach ludzi. Podkreśla, że choć różnimy się od siebie wyglądem, to tak, jak każdy człowiek przeżywamy podobne uczucia, bo chcemy, aby inni nas lubili, docenili nasze zdolności.

3. Zabawa z elementem ruchu „Co lubię robić?”.

Dzieci stoją w kręgu. Nauczyciel prosi, o wykonanie ćwiczenia gimnastycznego (m.in. przysiadu, podskoku, skłonu itp.) przez te osoby, które lubią:

oglądać telewizję,
słuchać bajek,
bawić się z kolegami,
robić z rodzicami zakupy,
jeść słodczyce i lody,
grać na komputerze,

jeździć na rowerze,
rysować,
swoje imię,
słuchać piosenek i śpiewać,
wyjeżdżać na wycieczki z rodzicami,
pływać w basenie itp.

4. Przeczytanie fragmentu tekstu „Zawsze razem”, s. 3-5.

Dominik chodzi do I klasy.
Jest dobrym uczniem.
Siedzi w ławce z Markiem.

Pytanie: dlaczego Misiowi podoba się zachowanie dzieci?

3

Chłopcy dzielą się kanapkami,
gdy któryś zapomni
wziąć ich z domu.

Pytanie: dlaczego Misiowi podoba się zachowanie dzieci?

4

Chłopcy lubią grać w piłkę.
Dominik broni bramki.

Pytanie: dlaczego Misiowi podoba się zachowanie dzieci?

5

- Dzieci oceniają zachowanie dzieci, zastanawiają się czy Misiu ma takie samo zdanie;
- Nauczyciel wyjaśnia, że dzieci żyjące z HIV mogą robić to samo co dzieci, które nie są zakażone, ale mogą być okresy, że źle się czują;
- Nauczyciel pyta dzieci, czy chciałyby aby Dominik należał do ich grupy i wyjaśniły dlaczego; proponuje umieszczenie sylwetki Dominika wśród sylwetek dzieci na ścianach przedszkola.

5. Zabawa „Przez różowe okulary”.

Dzieci wkładają na nos okulary, w których zamiast szkła jest różowy papier. Nauczyciel obraca dziecko wokół własnej osi, a ono podchodzi do osoby w kole i za pomocą dotyku zgaduje, kto to jest. Następnie, przekazując jej okulary, mówi coś miłego na temat wyglądu, zachowania (prawi jej komplement).

6. Kolorowanie obrazków „Zawsze razem”, s. 3-5.

Dokończyć kolorowanie obrazków, których nie udało się skończyć podczas zajęć.

III BLOK – CHOROBA, WSPARCIE

1. Powitanie zabawą ruchowo – naśladowczą przy piosence „Jeżeli Ci wesoło”.

Jeżeli Ci wesoło i dobrze bawisz się,
Uśmiechnij się do wszystkich i zaklaszcz w ręce swe.
Jeżeli Ci wesoło i dobrze bawisz się,
To podnieś brwi do góry i dotknij czoło swe.

Jeżeli Ci wesoło i dobrze bawisz się,
To otwórz teraz usta i zamknij oczy swe.

Jeżeli Ci wesoło i dobrze bawisz się
To pokaż najpierw język a potem zęby swe.

Jeżeli Ci wesoło i dobrze bawisz się,
Nabierz w usta powietrze i klep policzki swe.

Jeżeli Ci wesoło i dobrze bawisz się,
Uśmiechnij się do wszystkich i zaklaszcz w ręce swe.

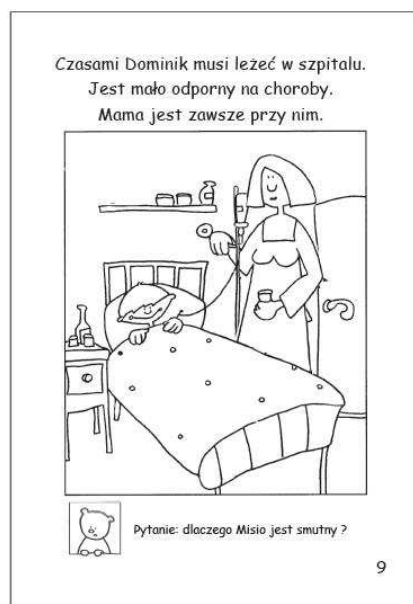
2. Zabawa „Nieruchomy woreczek”.

Dzieci chodzą po sali z woreczkiem balansującym na części ciała wskazanej przez nauczyciela (np. na głowie). Jeśli woreczek spadnie, gracz musi zatrzymać się nieruchomo w tym miejscu i czekać, dopóki inny gracz nie pomoże mu odzyskać woreczka. Jeżeli woreczek drugiego gracza również upadnie, on też zatrzymuje się nieruchomo, dopóki nie nadejdzie pomoc.

- Dzieci wypowiadają się na temat swoich wrażeń podczas zabawy; mówią jak się czuły, kiedy pomagały innym odzyskać woreczek oraz kiedy inne dzieci pomagały im.

3. Przeczytanie fragmentu tekstu „Zawsze razem”, s. 6-9.

- Dzieci oceniają zachowanie dzieci, zastanawiają się czy Misiu ma takie samo zdanie;
- Nauczyciel wyjaśnia, że dzieci żyjące z HIV bywają smutne, biorą dużo leków, czasami konieczny jest pobyt w szpitalu;
- Nauczyciel pyta, jak dzieci się czują, kiedy są chore oraz jak możemy wspierać koleżankę lub kolegę w sytuacji, gdy z powodu choroby nie może być z nami w przedszkolu (np. pomoc w odrabianiu lekcji, kontakt telefoniczny, list, odwiedziny w domu).

4. Praca plastyczna „Miła niespodzianka”.

Dzieci w grupach (tyle grup, ile nieobecnych osób) tworzą obrazek dla koleżanki lub kolegi, których nie ma w tym dniu w przedszkolu – w ten sposób chcą im życzyć miłego dnia, szybkiego powrotu do zdrowia itp. Następnie, powstałe rysunki wkładają do kopert i przyklejają znaczki; nauczyciel adresuje koperty. Podczas spaceru, dzieci szukają skrzynki na listy, aby wrzucić tam „miłą niespodziankę” dla kolegi lub koleżanki.

5. Kolorowanie obrazków „Zawsze razem”, s. 6-9.

Dokończyć kolorowanie obrazków, których nie udało się skończyć podczas zajęć.

Zrobić niespodziankę mamie, tacie lub innym domownikom (np. narysować obrazek, zaśpiewać piosenkę, wytrzeć kurze, dać buziaka).

IV BLOK – BEZPIECZEŃSTWO

1. Powitanie zabawą ruchowo – naśladowczą przy piosence „Wesoła zabawa”.

Dziś bawimy się wesoło	On uśmiechem odpowiada
Tra, la, la, la, la, la, la	Hi hi ha i hi hi ha!
Teraz szybko zrobmy koło	Położ mu na ramię dłoń
Tra, la, la, la, la, la, la	Tra, la, la, la, la, la, la
W górę ręce unosimy	I zrób mały kroczek doń
Tra, la, la, la, la, la, la	Tra, la, la, la, la, la, la
I słoneczko z nich zrobimy	Kręćcie razem się w kółeczko
Tra, la, la, la, la, la, la	Tra, la, la, la, la, la, la
Teraz w prawo zrób dwa kroki	I wypijcie razem mleczko
Raz i dwa i raz i dwa	Gul gul gul gul gul gul
Dwa ukłony, dwa podskoki	Teraz weźcie się za ręce
Raz i dwa i raz i dwa	Tra, la, la, la, la, la, la
Dłonie połóż na bioderka	I ukońcie się w podzięce
Tra, la, la, la, la, la, la	Tra, la, la, la, la, la, la
I kręć pupą jak modelka	Dalej bawimy się wesoło
Tra, la, la, la, la, la, la	Tra, la, la, la, la, la, la
Mrugnij oczkiem do sąsiada	Znowu szybko zrobmy koło
Raz i dwa i raz i dwa	Tra, la, la, la, la, la, la

2. Zabawa dydaktyczna „Bawimy się bezpiecznie”.

Nauczyciel rozkłada na dywanie różne przedmioty (np. młotek, lalka, ołówek, pluszowy miś, klocki, układanka, pinezki) i prosi dzieci, aby podzieliły zgromadzone przedmioty na bezpieczne i niebezpieczne w dziecięcej zabawie oraz uzasadniły swój wybór.

3. Zagadka, której hasłem są nożyczki.

*Mogą ukłuć lub skaleczyć, machać nimi niebezpiecznie,
ale kiedy chcesz wycinać, musisz użyć ich koniecznie.*

- Nauczyciel pokazuje i przypomina prawidłowy sposób posługiwania się nożyczkami;
- Nauczyciel pokazuje kontury znaku i prosi, aby dzieci spróbowały objaśnić jego znaczenie („Zakaz biegania z nożyczkami”);
- Dzieci ozdabiają znak według własnych pomysłów, następnie wycinają i umieszczają go w sali na tablicy „Nasze zasady”.

4. Przeczytanie fragmentu tekstu „Zawsze razem”, s. 10 i 14.

- Dzieci oceniają zachowanie dzieci, zastanawiają się czy Misiu ma takie samo zdanie;
- Nauczyciel pyta, jak zachować bezpieczeństwo np. gdy ktoś z kolegów się zrani; zauważy strzykawkę leżącą na drodze lub na placu zabaw;
- Nauczyciel wyjaśnia, jakie zachowania z osobą zakażoną HIV są bezpieczne, a jakie niebezpieczne dla drugiego człowieka, których należy się wystrzegać i zachować szczególną ostrożność.

Jako wskazówka, może posłużyć tekst kolorowanki „Zawsze razem”, s. 16.

Dzięki Dominikowi i Kasi wiesz już, że osoba zakażona HIV może normalnie żyć. Wspólna zabawa i mieszkanie z nią są bezpieczne dla innych ludzi.

Dominik nie może zakazić innych osób ani przez: podanie ręki, obejmowanie, głaskanie, całowanie, kichanie lub kaszel, ani też przez wspólne używanie naczyń i sztućców, korzystanie ze wspólnej toalety, łazienki i basenu kąpielowego.

Do opatrywania jego ran i zadrapań najlepiej poproś osobę dorosłą i nie dotykaj krwi.

Dominik, jak my wszyscy, potrzebuje przyjaciół, na których zawsze mógłby liczyć.

5. Odgrywanie w parach scenek, z wykorzystaniem technik parateatralnych, które dotyczą zachowania się w różnych sytuacjach życiowych, np.:

Co robisz gdy:

twój kolega ma katar?
twoja koleżanka zraniła się w rękę?
twój kolega jest smutny?
masz cukierki, a twoja koleżanka nie ma?
na drodze widzisz papierek?
na drodze leży zabrudzona strzykawka?

Pokolorować obrazki „Zawsze razem”, s. 10 i 14.

V BLOK – AKCEPTACJA

1. Zaproszenie do przekazania sobie wzajemnie „Iskierki przyjaźni”, poprzez słowa:

*Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg,
Niech powróci do moich rąk.*

2. Bajka „ O rybaku i złotej rybce”.

- Nauczyciel pyta dzieci: Kto to jest marzyciel?, Czy marzenia są potrzebne?;
- Dzieci kolejno kończą zdanie: Moim marzeniem jest... (co?).

3. Praca plastyczna „Drzewo życzeń”.

Dzieci naklejają na drzewie z krepy naklejonym na dużym brystolu swoje życzenia – kwiaty obok własnego zdjęcia wyciętego w kształcie liścia.

4. Przeczytanie fragmentu tekstu „Zawsze razem”, s. 11-13.

- Dzieci oceniają zachowanie dzieci, zastanawiają się czy Misiu ma takie samo zdanie;
- Nauczyciel wyjaśnia, że życie z wirusem HIV nie przeszkadza dzieciom w osiągnięciu sukcesów w nauce, sporcie; realizowaniu marzeń.
- Nauczyciel zadaje dzieciom pytania:
  - Co w nagrodę otrzymał Dominik? (jabłko)
  - Co powinien z nim zrobić zanim zacznie jeść?
  - Dlaczego zarazki są dla niego szczególnie groźne?

5. Omówienie symbolu solidarności z ludźmi żyjącymi z HIV i AIDS.

- Nauczyciel pokazuje dzieciom symbol solidarności z ludźmi z HIV i AIDS (czerwona kokardka);
- Nauczyciel pyta dzieci, jakiego symbol jest koloru, co im przypomina i co może oznaczać, a następnie wyjaśnia, że jest to symbol solidarności z ludźmi żyjącymi z HIV i AIDS, ich rodziną i przyjaciółmi – symbolizuje poświęcenie i zaangażowanie w walkę z chorobą;
- Nauczyciel pyta dzieci, co jest symbolem solidarności w kolorowance „Zawsze razem” (jabłko).

6. Tworzenie symbolu solidarności.

Dzieci układają na dywanie kokardkę, z czerwonych kartek papieru, na znak symbolu solidarności. Każde z nich szuka swojego miejsca (staje na kartce). Nauczyciel celowo dał o jedną kartkę mniej niż jest dzieci w grupie, po to, by dzieci chciały przyciągnąć osobę, która nie znalazła swojego miejsca na kokardce.

7. Przypięcie każdemu dziecku czerwonej kokardki oraz wręczenie książki „Mali Przyjaciele”.

Pokolorować obrazki „Zawsze razem”, s. 11-13.

Poprosić rodziców o przeczytanie nowej książki; porównać historie Dominika i Marcina – bohatera „Małych Przyjaciół”.

Literatura:

1. Kolorowanka „Zawsze razem” (2011), Wydawnictwo Poznańskie, Warszawa.
2. Książka „Mali Przyjaciele” (2011), Wydawnictwo Literka, Warszawa.
3. Cieśla M., Horabik A. (2009), *Księga uśmiechu. Przewodnik metodyczny ze scenariuszami zajęć*, Wydawnictwo Juka, Warszawa.
4. Pica R. (2006), *Świetne zabawy dla małych dzieci. Ponad 100 zabaw rozwijających pewność siebie, umiejętności rozwiązywania problemów oraz zdolność współpracy*, Wydawnictwo Liber, Warszawa.
5. Materiały ze szkolenia dla nauczycieli koordynujących powiatowy projekt w zakresie Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS „Jak rozmawiać z dziećmi o AIDS?”, zorganizowanym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Toruniu przy współpracy Urzędu Miasta Torunia.